

SF vil tage 15 pct. af landbruget ud af drift og nå klimamålet i 2025

Danmark ligger i toppen over de lande, hvor landbruget fylder mest af arealet, og det gør det meget sværere at nå vores klimamål. Derfor vil SF tage 15 pct. af landbruget helt ud af drift. Det svarer til et areal større end Fyns:

”Skiftende regeringer har forsøgt at få taget landbrug ud af drift med generøse støtteordninger, men det har stort set ikke flyttet noget. Hvis vi skal nå vores klimamål i 2025, er vi simpelthen nødt til at tage skeen i den anden hånd og indse, at landbruget er nødt til at fylde mindre i Danmark. Ellers bliver klimakampen utroligt meget sværere og dyrere at vinde”, siger Pia Olsen Dyhr.

Ud over de 15 pct. af landbrugsarealet, der skal tages helt ud af drift, mener SF, at yderligere 9 pct. af det nuværende landbrugsareal skal omlægges til græs eller økologi. Et centralt virkemiddel er indførelsen af en fuld klimaafgift på lavbundsjord fra 2025:

”Vi kommer kun i mål med omstillingen af landbruget, hvis vi indfører en klimaafgift på lavbundsjordene. Og så skal vi forske meget mere i plantebaserede fødevarer, så vi kan få nedbragt den animalske produktion”, siger Pia Olsen Dyhr.

SF vil også gøre mere for at beskytte drikkevandet. Derfor skal der være forbud mod brug af sprøjtegifte og kemikalier på de 200.000 hektar jord, der ligger over det grundvand, der bruges til drikkevandet:

”Vores drikkevand herhjemme er unikt, men det er også hårdt truet. Hvis de kommende generationer også skal kunne drikke et glas rent vand, skal vi beskytte det meget bedre. Kemikalier og sprøjtegifte hører ikke hjemme i vores vand”, siger Pia Olsen Dyhr.

Sådan vil SF sikre grøn omstilling af landbruget:

1. Skabe mere natur i Danmark ved at tage cirka 375.000 hektar (15 pct.) af landbrugsarealet ud af drift og omlægge driften på 230.000 hektar (9 pct.) til græs eller økologi.
2. Indføre fuld klimaafgift på lavbundsjord fra 2025 og prioritere i alt 8 mia. fra EU's landbrugsstøtte fra 2025-34 til kompensation til landmænd, der vådlægger lavbundsjord.
3. Sætte gang i en omlægning fra animalske fødevarer og foder til plantebaserede fødevarer ved blandt andet at prioritere forskningen i den retning.
4. Plante mere græs og fremme udvindingen af foderprotein fra græs, så det fremover kan erstatte importen af soja som foder.
5. Stoppe gigamarker ved at lave et loft over størrelsen på marker på 20 hektar og lave krav om, at de skal omkranses af levende hegn eller lignende.
6. Udvide drikkevandsfonden markant, så der er 8 mia. til rådighed til at lave grundvandsparker, hvor der ikke må bruges sprøjtegift og kemikalier for at passe på drikkevandet.
7. Plante 200.000 hektar mere skov frem mod 2030.

Klimaeffekt:

8. 5 mio. tons CO₂eq primært ved at udtage lavbundsjord. Med klimaafgift, svarende til 750 kr. tons CO₂ på disse jorde, på dem, er det SF's vurdering, at over halvdelen af klimagevinsten kan nå allerede i 2025, og så når vi 2025-klimamålet.
9. Global yderligere klimagevinst på 1-2 mio. tons CO₂eq og på sigt 3-6 mio. tons CO₂eq ved at erstatte import af sojaprotein til foder med græsprotein.

Forslaget vil desuden bringe os væsentligt tættere på at genoprette vores vandmiljø, give arterne i det åbne land langt bedre levemuligheder og beskytte vores drikkevandsressourcer mod pesticidforurening. Samtidig

bringer det os tættere på målet om 30 pct. natur.

Finansiering

Udover 2 mia. kr., som allerede er afsat til udtag af lavbundsjord, men ikke brugt, koster forslagene 17 mia. kr. Ca. halvdelen kommer fra EU's landbrugsstøtte og den anden halvdel fra den grønne fond, hvor der efterfølgende vil være ca. 11 mia. tilbage i perioden frem til og med 2030.

Udtag af lavbundsjord

Det går alt for langsomt med de eksisterende støtteordninger. SF foreslår, at der fra 2025 indføres fuld klimaafgift på lavbundsjord og at der udover de over 2 mia. kr. der allerede er afsat prioriteres i alt ca. 8 mia. kr. fra EU's landbrugsstøtte i perioden 2025-34 til kompensation til landmænd under forudsætning af, at lavbundsjordene vådlægges. Kompensationen til den enkelte bedrift forudsættes udbetalt fordelt over 10-årsperioden. Desuden skal man kunne beholde basisindkomststøtte (ofte kaldet hektarstøtte) for lavbundsjord selvom de tages ud af drift.

SF forslag vil give en meget stærk tilskyndelse til hurtigt at tage lavbundsjord ud af drift: En klimaafgift på lavbundsjord svarende til 750 kr. pr. tons CO₂ og beregnet for en udledning på 6 tons CO₂ pr. hektar vil betyde, at skal betales 5.400 kr. i afgift pr. hektar pr. år, hvilket vil betyde at drift ikke er rentabel.

Klimarådet har således beregnet, at en afgift på 360-600 kr. pr. tons CO₂ vil være tilstrækkelig til at de fleste lavbundsjord tages ud af drift.

Grundvandsparker

Danmark er velsignet med godt drikkevand, der overvejende er grundvand. SF ønsker at beskytte denne unikke ressource. Derfor skal der være forbud mod brug af sprøjtegifte, kemikalier etc. på de 200.000 hektar jord, der ligger over de grundvandsforekomster som bruges eller forventes brugt til udvinding af drikkevand.

SF foreslår, at den drikkevandsfond, der blev aftalt med finansloven for 2022 udvides markant med en lånemulighed og bedre støttemuligheder således at der i alt er 8 mia. kr. til rådighed.

Det vil være op til vandselskaberne at indgå aftaler om udlægning til natur eller krav om økologisk drift (eller tilsvarende) på disse arealer. Det antages, at 130.000 hektar overgår til økologi med begrænsede udgifter, at 30.000 hektar udlægges til skov mens 40.000 hektar udlægges til andre naturtyper^[1].

Udgiften betales primært gennem lidt højere vandpriser, idet vandselskaberne skal kunne låne til udgiften til lav rente og 20 års tilbagebetalingstid hos staten, der skal dække 1/3 af ydelserne og desuden give 60 mio. kr./år i tilskud til naturpleje på arealerne. Statens samlede bidrag over tid vil være knap 4 mia. kr., der finansieres af den grønne fond, mens resten altså betales af vandkunderne – ligeledes over tid.

Over 200.000 hektar skov

Der er brug for mere skov – både for at skabe mere natur, sikre lagring af kulstof (CO₂) og give mulighed for udtag af tømmer som kan bruges som byggematerialer mv. og erstatte klimabelastende cement og stål.

En samlet forøgelse af skovarealet på 200.000 hektar frem mod 2030 skal bringe os på kurs mod en hurtig opfyldelse af målet om en fordobling af skovarealet i 2070 i forhold til 1989, og sikre et skovareal på mindst 22-23 pct. af Danmarks areal. Skovrejsningen skal også sammentænkes med i vandindvindingsområderne og kvælstofindsatsen.

SF lægger til grund, at 30.000 hektar skov kommer fra grundvandsparkerne, andre 30.000 hektar fra Klimaskovfonden, mens de sidste 140.000 hektar kommer fra brug af en støtteordning, der yder tilskud med 35.000 kr./hektar.^[2] Det svarer til knap 5 mia. kr. i alt, som finansieres af den grønne fond.

^[1] Fordelingen på økologi, skov og anden natur er beregningsteknisk. Det vil afhænge af lokale beslutninger.

^[2] Støttebeløbet svarer til den støtteordning der findes med EU-finansiering. Ordningen kunne alternativt finansieres af EU støttemidler. En generel klimaafgift på landbruget vil øge tilskyndelsen til omlægning til skov.

100.000 hektar omlægges til græs – skal erstatte import af soja

Der skal være mere græs både i sædskiftet, og på arealer der omlægges til permanent græs. Græs er mindre klimabelastende end korn mv. Desuden kan der udvindes foderprotein fra græs, og det kan erstatte import af soja som her en markant negativ klimapåvirkning – bl.a. fra Brasilien – fordi sojaen samtidig lægger beslag på store arealer og kan medføre skovrydning. Vores import af soja til foder har en klimabelastning på ca. 4-6 mio. tons^[3], hvilket er svarer til over 1/6 af vores planlagte nationale udledninger i 2030..

Større græsarealer skal opnås gennem yderligere støtte til de nødvendige bioraffineringsanlæg – det antages at der er brug for yderligere 250 mio. kr. til formålet, men det er ret usikkert.

Vi kan ikke nødvendigvis fjerne hele sojaimporten alene med dette forslag, men effekten vil være stor. I tabellen er beregningsmæssigt antaget, at 100.000 hektar omlægges til græs enten i sædskiftet eller permanent.

Stop for gigamarker

Der skal ske en opdeling af landbrugets gigamarker, så markerne højst er på 20 hektar og er adskilt af levende hegn eller bræmmer. Flere hegn kan øge udbyttet på markerne, og fordelene ved store marker vil blive mindre eller forsvinde helt i takt med, at der i fremtiden i højere grad bruges selvkørende maskiner og droner fremfor tunge, bemandede traktor og landbrugsmaskiner.

Dette krav vil medvirke til at sikre biodiversiteten. Forslaget vurderes desuden at have en vis positiv klimaeffekt.

^[3] Kilder: Belastningen er 3,8-4,3 mio. tons CO₂eq ifølge

https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Basisfremskrivning/9_baggrundsnotat_-_import_og_forbrug_af_soja.pdf og 6,2 mio. tons ifølge [Dansk sojaimport er en massiv klimabelastning | CSR.dk](#) Forskellen afspejler blandt andet at det er svært at beregne de præcise effekter.